

Piken med fyrstikkene

Basert på eventyret av H. C. Andersen

Dramatisering, tekst og musikk av Margrethe Beck Heien

Roller

Piken

Faren

Mormoren

Rike folk

Kjøpmann Olsen

Politikonstabel Dahl

Fru Johnsen

Frøken Hansen

Oda Berg

Hedda Berg

Ida

Anna

Pernille

Oskar

Fattige folk

Oline

Ingeborg

Putte

Lusa

Klåfinger'n

Bølla

Stakan

Øvrig

Snøfnugg

Fattigfolk

Byfolk

Scene 1

Det er sent på kvelden.. Vinden blåser kaldt mellom de trange bakgatene, og snøen ligger krystallklar på hustakene.

Mellom husene kommer PIKEN gående. Hun er fillete kledt, og har bare en sko på seg. Den andre foten er surret inn i tøyfiller. Hun skjelder av kulde. I et forkle bærer hun noen lange fyrstikker som hun byr frem til forbipasserende.

FYRSTIKKSANGEN

PIKEN (*Synger*)

Fyrstikk, kjøp en fyrstikk.

Den vil varme deg
når du blir kald.

Fyrstikk, kjøp en fyrstikk.

Den varmer når du blir kald.

Folk haster forbi henne uten å stoppe opp

PIKEN stanser utenfor en gammel rønne, og banker forsiktig på døren. Etter en stund går døren opp. En halv våken, ustelt mann står i døren. Det er pikens FAR.

FAREN

Er'e du som kommer ranglende på denna tida a' døgnet? Har'u tjent no?

PIKEN

Ikke så mye...

FAREN

Få se hva du har.

PIKEN (*viser myntene*)

Jeg skal selge mer i morgen.

Faren tar grådig til seg pengene

FAREN

Lommerusk kaller jeg detta! Ut me' deg! Du våger ikke å komme tilbake før du har solgt alle fyrstikkene.

PIKEN

Jeg fryser. Det er ingen mennesker ute på denne tiden av døgnet. Og i morgen er det julaften.

FAREN

Bli kvitt de fyrstikkene. Stikk a' gårde nå!

Faren smeller igjen døren

PIKEN (*Roper*)

Far!

PIKEN setter seg ned foran døren og gråter. Hun holder fyrstikkene i hånden.

PIKEN

Mormor, hvis du kan høre meg, vær så snill og hent meg. Jeg vil opp til deg i himmelen.

PIKEN tenner en fyrstikk for å varme seg. Hun kryper sammen og legger seg ned ved siden av fyrstikken. Når hun har lukket øynene blusser fyrstikken opp, og en magisk lyd høres. Så blir det mørkt..

Scene 2

Scenen er et torg med butikkvinduer og hus-fasader. I vinduene er det juleutstillinger.

Utenfor Kjøpmann Olsens butikk er det en trapp.

På scenen står alle i et frosset bilde. VOKSNE titter i vinduer og bærer pakker,

BARNA leker eller kaster snøballer. Folk beveger seg når musikken starter.

ENDELIG ER JULA HER

ALLE

Endelig er jula her

med sne på alle skogens trær.

Fuglene de synger om julemat

som venter på hvert fat.

VOKSNE

I jula må man være snill.

BARNA

(Være hjelpsom og snill).

VOKSNE

Hver og en må hjelpe til.

BARNA

(Alle må hjelpe til).

VOKSNE

Alle er vi glade i julestri

og juleharmoni.

BARNA

(Harmoni).

ALLE

Vi rekker ut en hjelpsom hånd

og binder vennskapsbånd.

Vi skriver flittig julebrev

til alle som i fjor.

Ja, selv om jula er et strev

Er gleden alltid stor.

Snart ringer klokkene jula inn,
det gleder alle sinn.

VOKSNE

Barna venter spent på det

BARNA

(Vi er spente på det)

VOKSNE

som skjules under julens tre.

BARNA

(Under ju-ulens tre).

VOKSNE

Alle er velsignet med julefred
som stadig synker ned.

BARNA

(Synker ned).

ALLE

Vi trollbindes av julas sjarm,
ja, jula gjør oss varm.

Vi skriver flittig julebrev
til alle som i fjor.

Ja, selv om jula er et strev
er gleden alltid stor.

Snart ringer klokkene jula inn
det gleder alle sinn.

Scene 3

FATTIGUNGENE kommer løpende ut av butikken til kjøpmann Olsen. De har hver sin bolle i hånden. De hoier og roper til hverandre. KJØPMANN OLSEN kommer løpende ut etter dem

KJØPMANN OLSEN

Kom tilbake med bollene mine med en eneste gang!

LUSA

Da må du fange oss først.

KJØPMANN OLSEN

Kom hit, sa jeg!

FATTIGUNGENE (*hermer*)

Kom hit sa jeg!

KJØPMANN OLSEN

Elendige rakkerunger. Dere skulle vært kastet i fengsel hver eneste en av dere. Politi!

Det blåses i politifløyte bak scenen.

BØLLA

Purken kommer! Spre dere!

FATTIGUNGENE gjemmer seg på scenen. POLITIKONSTABEL DAHL kommer løpende inn med lua på snei.

DAHL (*andpusten*)

Politikonstabel Dahl til tjeneste, kjøpmann Olsen.

KJØPMANN OLSEN

Det har vært bolletyver i butikken min.

DAHL

Bolletyver?

KJØPMANN OLSEN

Nettopp!

DAHL

Stjal de noe?

KJØPMANN OLSEN

De stjal boller.

DAHL (*Noterer i blokken sin*)

Bolletyver stjal boller hos kjøpmann Olsen. Vil De anmelde saken, kjøpmann Olsen?

KJØPMANN OLSEN

Jeg vil ha bollene mine tilbake!

DAHL (*Noterer videre*)

Vil ha bollene tilbake!

KJØPMANN OLSEN

Så se og få fanget dem, da.,

DAHL

Med all respekt, kjøpmann Olsen, men jeg har aldri fanget boller før.

KJØPMANN OLSEN

Tyvene! De må fange tyvene!

DAHL

Nå, sånn å forstå. Da må jeg først få deres signalement.

KJØPMANN OLSEN

(Beskriver seg selv. Størrelse og klær osv)

DAHL

Driver De ap med meg, Kjøpmann Olsen?

KJØPMANN OLSEN

Den eneste apen her må være Dem, Politikonstabel Dahl. Jeg ga Dem mine signalementer, akkurat som De ba om.

DAHL

Jeg skal da ikke ha Deres signalementer. Med mindre De stjeler boller fra Deres egen butikk. Det var tyvenes signalementer jeg var ute etter.

KJØPMANN OLSEN

Så si det da!

DAHL *(utålmodig)*

Vel, så kom med dem.

KJØPMANN OLSEN

De trenger ingen signalementer. Tyvene står rett der borte.

KJØPMANN OLSEN peker i retning av BØLLA og LUSA som har gjemt seg bak søstrene Berg. POLITIKONSTABEL DAHL går bort til de eldre damene og arresterer dem.

HEDDA BERG

Hva i all verden er det De gjør?

ODA BERG

Slipp oss løs, din tullebukk.

DAHL

Ti stille med dere. Her har De bolletyvene dine, kjøpmann Olsen.

KJØPMANN OLSEN

De er ikke bolletyver. Det der er de respektable søstrene Berg. Der er bolletyvene.

(Peker på Bølla og Lusa)

DAHL

Om forlatelse. Jeg trodde det var dere som var bolletyvene.

KONSTABEL DAHL blir flau og slipper løs SØSTRENE BERG som styrter ut av scenen.

KJØPMANN OLSEN

Nå får De fange de ordentlige tyvene, konstabel.

DAHL

Skal bli, kjøpmann Olsen.

LUSA

Dette blir gøy!

Fattigungene løper rundt på scenen.

FATTIGUNGENE *(Synger i ertende tonefall)*

Næ-næ-næ-næ-næ-næ, du kan ikke ta oss, næ næ-næ...osv

KJØPMANN OLSEN

Nå kan De vise hva De er god for, konstabel Dahl.

DAHL

Stol på meg, kjøpmann Olsen. Snart har De bollene Deres tilbake.

Det blir en liten jakt som ender med at FATTIGUNGENE kommer seg ut av scenen, og DAHL blir liggende på scenen med bollesmuler over seg.

DAHL (*ristet av seg smulene*)

Her er bollene Deres, kjøpmann Olsen.

KJØPMANN OLSEN

Fuglemat kaller jeg det. Og De kaller Dem politikonstabel. Pøh!

KJØPMANN OLSEN går inn i butikken sin igjen.

En gruppe BARN kommer springende over scenen.

IDA

Nå tenner de snart juletreet nede på torget

OSKAR

Vi må skynde oss

Folk forlater scenen.

Scene 4

SNØFNUGG danser lett over scenen. En kald vind høres, SNØFNUGGENE virvler ut av scenen. ET PAR haster forbi, bærende på mange gaver.

PIKEN

Fine fyrstikker til salgs, Frue. Fineste sort. Vil De kjøpe?

PARET

Nei takk!

De vifter henne bort og fortsetter ut av scenen. Flere haster forbi, men ser ikke på piken i det hele tatt.

Det går i en dør. KJØPMANN OLSEN kommer ut av butikken sin.

PIKEN

Vil De kjøpe fyrstikker?

KJØPMANN OLSEN

(hører ikke)

PIKEN

(kommer helt opptil Kjøpmann Olsen) Unnskyld, vil De kjøpe...

KJØPMANN OLSEN skvetter så han nesten ramler ned trappen.

KJØPMANN OLSEN

Vil du se å holde opp med å skremme folk på den måten.

PIKEN

Jeg bare lurte på om...

KJØPMANN OLSEN

Da kan du fortsette å lure. (*På vei ut*) Månen til dagens unger. Stjeler boller og skremmer vettet av folk. Da jeg var ung, fikk vi ørefik for mindre. Det var tider det. Se å ha deg vekk. Jeg kan ikke ha unger som deg rekende rundt butikken min. Husj med deg.

KJØPMANN OLSEN går ut av scenen mens han prater med seg selv.

POLITIKONSTABEL DAHL kommer over scenen drassende på OLINE, en fattig gammel kone.

POLITIKONSTABEL DAHL

Nå kommer du her med meg, Oline.

OLINE

Nei'gu om du setter meg i kasjotten. I dag som det er julaften og greier.

POLITIKONSTABEL DAHL

Det skulle du tenkt på før

OLINE

Pøh! Litt spetakkel nede på torget får dem rike tåle.

POLITIKONSTABEL DAHL

Forklaringer får du spare til vi er på politistasjonen.

OLINE

Det er vel ingen som merker at stjerna i toppen av treet er borte? Treet er jo så høyt at det er ingen som ser toppen på det uansett.

De går ut

To velstående damer, FRU JOHNSEN og FRØKEN HANSEN, kommer inn på scenen fra hver sin side. De møtes, og FRU JOHNSEN er tydelig stresset.

FRØKEN HANSEN

God dag, Fru Johnsen.

FRU JOHNSEN

Frøken Hansen.

FRØKEN HANSEN

De har det vel travelt nå rett før jul kan jeg tenke meg?

FRU JOHNSEN

Ja, De må ikke snakke.

FRØKEN HANSEN

Men det er verdt det, på julekvelden, når barna åpner julegavene. All spenningen og gleden.
Ja, jeg husker hvordan...

FRU JOHNSEN

Pøh, de har da ikke barn, Frøken Hansen?

FRK HANSEN

Nei, men...

FRU JOHNSEN

Så snakk om ting De har greie på.

FRK HANSEN

Jamen, har De glemt alt det magiske ved julen?

FRU JOHNSEN

Pøh. Magisk. Hva er så magisk ved at alle pengene mine forsvinner ut på en masse dumme ting som ingen har bruk for en gang.

KLÅFINGER'N og BØLLA passerer. BØLLA kaster en snøball som treffer hatten til Fru Johnsen.

FRU JOHNSEN

Der ser de. Bortskjemte frekke unger!

FRK JOHNSEN

Ja, ja. Det er jo jul bare en gang i året

FRU JOHNSEN

En gang er en for mye!

PIKEN kommer bort til damene og holder frem fyrstikkene.

PIKEN

Vil de kjøpe noen flotte fyrstikker, frue?

FRK HANSEN

Nei, vet De hva!

FRU JOHNSEN

Nå har De sjansen til å spre litt julemagi, Frøken Hansen

FRK HANSEN

Jeg trenger ikke flere fyrstikker. Jeg har da nok! (*Til piken:*) Dessuten er jeg fru, jeg er frøken!
Se nå å ha deg hjem.

PIKEN går mot et av butikkvinduene.

FRK HANSEN

God jul!

FRU JOHNSEN

God jul!

FRØKEN HANSEN og FRU JOHNSEN går ut på hver sin side.

Scene 5

SNØFNUGGENE danser seg inn igjen og virvler over scenen.

PIKEN

Tenk at snø som er så kald kan være så vakker.

Med ett lysescenen opp av et vakkert lys.

PIKEN

Et stjernesudd! Så vakkert! Mormor pleide alltid å si at når en stjerne faller går en sjel opp til Gud. Mormor jeg savner deg. Om vi bare kunne få være sammen igjen.

LYKKESTJERNE

PIKEN

Lykkestjerne høyt på him'len,
kan du høre når jeg ber?
Du som bor i stjernevrir'len,
du som våker, du som ser alt

Kan du gi meg håp og tro?
Vil jeg en gang finne ro?
La meg komme opp til deg.
Lykkestjerne, vis meg vei.

Natten er iskald, dagen er lang.
Stjerne på him'len, hør på min sang.
La meg få møte mormor igjen.
Her er jeg ensom, hun var min venn.

Piken hutrer, kryper sammen og sovner på trappen.

Scene 6

Klokken slår fem slag

Folk strømmer ut fra butikker og smug på vei hjem til jul

GOD JUL

BARNA

Endelig er dagen her!

Kriblinger fra topp til tær.

Kiler i magen,

Endelig er det jul, god jul!

VOKSNE

Klokkene er slagen fem,

Er på tide å dra hjem.

BARN

Gavene venter,

Endelig er det jul, god jul!

Jula er det morsomste vi vet.

VOKSNE

Gavekjøp er unnagjort,

snart er de gjemt.

Tiden går så altfor fort

Hva har vi glemt?

MENN

Snekret og spikket

DAMER

Skuret og strikket

VOKSNE

Endelig er det jul!

ALLE

Jul i alle stuer

jul i hver en krok

Jula er her, jula er her!

Slik en herlig ti'

ta og få og gi

ventetid er forbi

Nå er dagen her

Alle og enhver

ønskes gledelig jul...

GLEDE'G JUL!

Alle haster av scenen på vei hjem til julemiddagen

Scene 7

Fattigbarna sniker seg inn på scenen. Sprer seg og gjemmer seg.

HEDDA og ODA BERG kommer inn på scenen med favnen full av gaver. Fattigbarna smyer seg innpå kvinnene, og før de vet ordet av det er alle gavene og fattigbarna borte. Barna har gjemt seg på scenen.

HEDDA

Alle gavene våre er borte!

ODA

Hvor er dere, rakkerunger. Jeg vet at dere kan høre meg.

HEDDA

Gi oss gavene våre tilbake med en eneste gang!

ODA

Ellers tilkaller vi politikonstabel Dahl.

FATTIGUNGENE blir redde og kommer frem.

LUSA

Purken?

BØLLA

Ikke nå igjen' a

KLÅFINGER'N

Se, her er pakkene deres.

STAKAN

I go' behold.

PUTTE

I hvert fall nesten alle. *(holder frem en ødelagt pakke)*

HEDDA

Det var bedre. Og nå håper jeg virkelig at dere har lært leksene deres.

ODA

Vi skjønner at dere synes det er spennende med julegaver og alt annet som hører jula til, men disse er ikke deres.

HEDDA

Disse gavene er til noen andre barn

HEDDA OG ODA

Farvel!

*De går ut av scenen. Under dialogen har PUTTE stjålet leppestift fra en av søstrene.
Han står og ser på den.*

BØLLA (*Til Klåfinger'n*)

Fikk du tatt no'?

KLÅFINGER'N

Nei!

PUTTE (*Holder hendene bak ryggen*)

Ikke jeg heller.

BØLLA

Hva er det du har bak på ryggen'a?

PUTTE

Ikke no'

STAKAN

Få se!

Barna kaster seg over Putte. Til slutt kommer Klåfinger'n frem med en leppestift.

PUTTE

Hva er det for no'?

LUSA

Leppestift.

PUTTE

Hva bruker man den til'a?

BØLLA

Det skal jeg vise deg.

Barna kaster seg over Putte og sminker han både på munnen og i kinnene. Han hylar og vrir seg.

LUSA

Du ser ut som et halvmodent jordbær.

Alle ler. De får øye på piken.

STAKAN

Se der a' dere!

LUSA

Er a' dau?

BØLLA

Nei, hu sover bare.

PUTTE

Hu har jo bare en sko.

KLÅFINGER'N

Den tar jeg. Ingen har vel bruk for bare en sko.

KLÅFINGER'N lirker skoen av piken. Barna kaster skoen imellom seg.

OLINE kommer inn på scenen sammen med INGEBORG.

OLINE

God kveld i stua!

BARNA (*Jubler*)

Oline!

KLÅFINGER'N

Slapp de deg tidlig for god oppførsel? (*Latter*)

PUTTE

Eller har du stukket av?

LUSA

Kanskje de glemte å lukke døra etter seg?

OLINE

Dere er no'n ordentlige tullerusker. Dem kan'ke holde på meg for alltid bare for å ha laga litt oppstuss ne'e på torget.

INGEBORG

Det var nå ikke så reint lite oppstuss heller da, Oline.

BARNA (*Masing*)

Hva gjorde du? Fortell! Få høre! Osv...

OLINE

Man kan vel si det sann at det var noe som mangla da julegrana ble tent nede på torget i dag, det skal være sikkert. (*Latter*).

OLINE drar frem en stor skinnende stjerne

BARNA

Julestjerna, selveste stjerna, så fin den er (osv)

INGEBORG

Det er uansett godt å ha deg tilbake igjen. Det blei ikke det samme sku en feira jul uten deg, Oline.

OLINE

Nå må dere ikke si noe dere kan komme til å angre på. Si, meg, fløy det ikke nettopp et par vestkantfrøkner forbi her. Fikk du rappa noe, Klåfinger'n?

KLÅFINGER'N

De trua med purken. Men vi fant noe likavel. En sko. Jeg tenkte at en av småungene kunne få bruk for den.

OLINE

Du er nå bestandig så flink til å tenke på oss andre du, Klåfinger'n

STAKAN

Hvi'ken fot er det?

PUTTE

(Lukter på den) Den som stinker!

OLINE

Spiller vel ingen rolle hvilken fot det er. Dere smårollinger har verken høyre eller venstre sko.

Oline setter skoen på et av de minste barna.

PUTTE (*holder frem leppestiften*)

Jeg har stjålet i dag, jeg og!

OLINE

Javisst har du det. (*Klapper henne på hodet*). Men en ting skal dere vite, unger. Å stjele er ikke en bra ting. Dere må aldri ta mer enn dere trenger. Og aldri ta fra noen som ikke har nok sjøl. Husk det!

KLÅFINGER 'N får tydelig dårlig samvittighet. Ser på piken, så på skoen. Oline ser det.

OLINE

Gjort er gjort. Hun har uansett ikke mye tid igjen på jorden den vesle kroppen. Om bare faren hennes kunne holdt seg tørr etter at mora døde. Den eneste hun hadde igjen var mormora si. Men så tok hun kvelden også, og sånn er det med den visa.

LUSA (*Hutrer*)

Jeg fryser.

INGEBORG

Kom hit du, så skal nok jeg få varmen i deg.

OLINE

Vi får holde sammen så godt vi kan. Det er jo julaften og allting..

De fattige samler seg. Hutrer. I kontrast ser vi de rike som gjør seg klar til julefeiring.

DET ER JUL IGJEN

OLINE

Kalde vinder farer gjennom lufta.

Kulda jager sunne vett på dør.

Tro og håp om lykke er fordufta.

Hver dag vi står foran er ei bør.

RIKE

Det er jul igjen, det er jul igjen.

OLINE

Ungene dem skriker etter føde.

Sulten gnager verre dag for dag.

Kinnene er ikke lenger røde.

Hvem trekker først sitt siste åndedrag.

FATTIGE

Hvor er rettferden i denne verden?

De som får vasse i rikdom og penger
enser så visst ikke mer.

Vi tar opp kampen, og vi er fler.

Kom og kjemp for din sak.

Reis deg opp, ta et tak,

Vi står bak deg med ryggen rak.

PIKEN

Troen på et juleunder minker

En ting kan de aldri ta fra meg:

Uansett hvor julestjerna blinker
viser den en ny og utrådt vei.

FATTIGE

Vi har en drøm, et håp som gror.

Send av ditt lys ned til vår jord.

ALLE

Det er jul igjen, det er jul igjen

Det er jul igjen.

Sangen er slutt. Ingeborg reiser seg

OLINE

Jaja, så er det jul igjen.

INGEBORG

La oss gå ned på fattighuset.

OLINE

Pøh! Det skulle ikke være lov til å kalle den rønna for hus. Det er jo knapt en hel planke igjen i veggene.

INGEBORG

Vi får i hvert fall i oss litt mat. Og tak over hodet.

OLINE

Jaggu sa jeg mat. Varmt vann, det er det dem serverer oss.

INGEBORG

Bli med oss, Oline.

De fattige går ut av scenen.

Scene 8

PIKEN våkner.

Det er gnistrende kaldt. Hun fryser, tar opp svovelstikkene sine og ser lenge på dem.

PIKEN

Så kaldt det er. Den som bare satt ved en god og varm kakkelovn. Jeg har jo bare disse.

PIKEN drar fort en av stikkene. Den flammer opp.

Magisk lyd, og lyset på scenen endrer seg. En koselig stue med kakkelovn kommer frem

Vi kjenner igjen FRU JOHNSEN og SØSTRENE BERG som pynter til jul. Fire barn kommer løpende inn i stuen.

IDA

I dag er det min tur til å tenne lyset.

ANNA

Nei, det er min. Ikke sant det er min tur, mor.

OSKAR

Du lovet jo meg at jeg skulle få tenne lyset i dag.

PERNILLE

Dere har jo tent lys før, i dag er det min tur.

FRU JOHNSEN

I dag skal dere få tenne lys alle sammen. I dag er det julaften, og da skal alle fire lysene tennes.

BARNA

Får vi tenne et lys hver?

FRU JOHNSEN

Ja.

Fru Johnsen henter frem lysestake, lys og fyrstikker.

FRU JOHNSEN

Se, her.

BARNA

Jeg vil først! Hvem skal tenne først! Er det meg som skal tenne nå (osv)

FRU JOHNSEN

En av gangen. Ida som er eldst tenner det første lyset. Og husk å si versene dere har lært av tante Oda og tante Hedda.

JEG TENNER ET LYS

IDA

Jeg tenner et lys for håp,
Et lys som skal varme og lindre,
Og minne oss om en historie
om en som var god i sitt indre.
Et lys for håp
Tenner jeg.
Et lys for håp tenner jeg.

OSKAR

Jeg tenner et lys for tro.
Et lys som skal hjelpe og trøste,
Og minne oss om at det finnes barn
Som alltid er sultne og tørste.
Et lys for tro,
Tenner jeg.
Et lys for tro tenner jeg.

ANNA

Det tredje lyset, et hellig tall.

Vi minnes et barn som ble født i en stall.
Den natten stjernene skinte klart,
Og menneskene fikk en helt ny start.

PERNILLE

Jeg tenner et lys for fred.
Et lys som skal skinne og lede.
Det viser oss veien til evighet,
Og liv her på jorden i glede.
Et lys for fred
Tenner jeg.
Et lys for fred tenner jeg.

*Stikken slokner. Menneskene forsvinner ut. Lyset på scenen blir mørkere.
PIKEN fryser. Hun setter seg opp og binder skjerfet godt rundt begge føttene.
Piken ser på fyrstikkene sine.*

PIKEN

Far blir sinna om jeg kommer tilbake uten penger og uten fyrstikker. Men det er julekvelden.
Jeg tenner bare en til.

*PIKEN drar av enda en fyrstikk. Det varme lyset kommer tilbake.
Inn på scenen kommer OLINE og FATTIGBARN. De sitter på fattighuset og varmer seg.
Med ett kommer POLITIKONSTABEL DAHL og KJØPMANN OLSEN inn på scenen med en stor kake.*

KJØPMANN OLSEN

Her kommer jeg med nybakt kake.

OLINE

Har'u sett på makan.. Jeg tror jommen kjøpmannen er blitt helt tullerusk, jeg.

KJØPMANN OLSEN

Så galt er det nok ikke. I hvert fall ikke ennå.

OLINE

Tenk å komme på fattighuset med ei kake på sjølveste jul'aften.

DAHL

Der sa du det selv, Oline. Det er jo julaften.

PUTTE

Kaka er jo nesten like stor som meg, jo.

OLINE

Ja, det skal jeg hilse å si.

KJØPMANN OLSEN

Da er det bare å forsyne seg. Velbekomme.

Alle skal til å kaste seg over kaka. OLINE stanser dem.

OLINE

Sku' tru dere ikke hadde folkeskikk sånn som dere ter dere.

BØLLA

Men jeg er så innmari sulten.

OLINE

Det hjelper ikke. Får man noe, så takker man. På en skikkelig måte.

TAKK FOR KAKE

OLINE

Jeg har levd mange år

Og det synes vel godt.

Jeg har oppdratt mange unger,
Se på flokken jeg har fått.
Jeg har gått opp og ned på livets landevei,
Og her kommer du med kake til meg.

ALLE

Vi sier takk, takk, takk for kake.
Kom, kom, la oss smake.
Kake til alle mann.
Spis alt du vil og kan.

Vi sier takk, takk, takk for kake.
Kom, kom, la oss smake.
Kake til alle mann.
Spis alt du vil og kan.
Takk, takk, takk skal du ha,
Nå, nå, nå ble jeg glad.

OLSEN

Denne kaka skal gå ned,
Spis opp alt på en, to, tre.

FATTIGE

Jeg er allerede stappa mett, men se;
Den gled ned.

Fyrstikken slukker, scenen blir mørk og tom igjen.

PIKEN

Tenk om jeg kunne fått smakt på den kaken. Nå vil jeg se mer!

PIKEN tenner fyrstikken. Det varme lyset stråler over hele scenen. Inn kommer barn og voksne, rike og fattige og de bærer på et flott juletre med stjerne i toppen

PIKEN

For et vakkert juletre. Så fint de har det.

BARN og VOKSNE samler seg rundt treet, synger og danser. Vi gjenkjenner alle karakterene fra stykket. Fyrstikken brenner, og PIKEN stråler om kapp med skinnet fra stjernen.

LETT PÅ ROMPA

ALLE

Gå i ring rundt treet, en og to, tre og fir.

Gå i ring rundt treet, en og to, tre, fir.

Tramp i ring rundt treet, en og to, tre og fir.

Tramp i ring rundt treet, en og to, tre, fir.

Lett på rompa, bli med og sving på deg.

Kan du ikke trinnet, så bare gjør som meg.

Lett på rompa, bli med og sving på deg.

Kan du ikke trinnet, så bare gjør som meg.

Klapp i ring rundt treet, en og to, tre og fir.

Klapp i ring rundt treet, en og to, tre, fir.

Dans i ring rundt treet, en og to, tre og fir.

Dans i ring rundt treet, en og to, tre, fir.

Lett på rompa, bli med å sving på deg.

Kan du ikke trinnet, så bare gjør som meg.

Lett på rompa, bli med å sving på deg.

Kan du ikke trinnet, så bare gjør som meg.

Fyrstikken slukker, treet og menneskene forsvinner. Det blir mørkt og kaldt igjen.

PIKEN

Å, om jeg bare kunne varme meg litt på ovnen igjen, spise av den gode kaken eller danse rundt treet. Men nå har jeg bare en fyrstikk igjen. Å, jeg må tenne den...

Hun skynder seg å tenne den.

Det varme lyset kommer tilbake.

Inn på scenen kommer MORMOR.

PIKEN

Mormor?

MORMOR

Barnet mitt, vesle gode barnet mitt.

PIKEN

Ikke gå fra meg, mormor! Du må ikke forsvinne når flammen slukker.

MORMOR

Ikke vær redd, barnet mitt. Fra nå av skal vi to være sammen for alltid.

PIKEN

Kan jeg bli med deg opp til stjernene?

MORMOR

Det er klart du kan det.

LYKKESTJERNE

PIKEN

Lykkestjerne høyt på him'len,
du har hørt min bønn til sist.
Du som bor i stjernevrir'len,
du har våket, du har visst alt.

Nå har jeg fått håp og tro.

Nå kan jeg få fred og ro.
Jeg skal komme opp til deg.
Lykkestjerne vis meg vei.

Her er jeg ensom, kald og forlatt.
MORMOR

Ikke vær redd, vi reiser i natt.
Stjernen vil lede veien å gå,
Nå er vi sammen, jeg passer på.

Mormor tar med seg piken ut av scenen.

Scene 9

Det er første juledag. BARNA kommer ut på scenen for å prøve ut de nye lekene sine.

GOD JUL

BARN 1

Kom og se hva jeg har fått.
Rattkjelke, åh, den glir godt.
Svisj, som det suser,
Endelig er det jul, god jul!

BARN 2

Se på dukken som jeg fikk.
Den har klær og åpent blikk.
Hun kan si «mamma».

BARNA

Endelig er det jul, god jul!
Jula er det morsomste vi vet.

Gavene er åpnet opp,
Nå blir det gøy.
Helt til voksne roper «Stopp!
For mye støy».

Nå har vi ventet,
Grublet og lengtet,
Endelig er det jul!

Et lite barn legger merke til PIKEN som ligger på trappen utenfor hos Kjøpmann Olsen.

PERNILLE

Se mor, en liten jente som sover ute

KJØPMANN OLSEN

Se å ha deg vekk fra trappen min.

OLINE

La nå stakkaren være.

KJØPMANN OLSEN

Folk kommer ikke inn i butikken min når hun ligger der.

OLINE

Pøh, du tenker nå bare på butikken din du, kjøpmann Olsen. Du skulle tenke litt mer på disse fattige ungene som reker rundt i gatene.

KJØPMANN OLSEN

Dette er en jobb for politikonstabel Dahl. Politi!

Politifløyten høres bak scenen, og POLITIKONSTABEL DAHL kommer inn med hatten på nei

DAHL

Til tjeneste!

KJØPMANN OLSEN

Det ligger en jente og sover på trappen min.

DAHL

Kan De ikke bare vekke henne?

KJØPMANN OLSEN

Det får De gjøre. Det er De som er politi.

DAHL

Men det er din butikk.

OLINE

Makan til oppførsel. Bølla, Lusa, kom her og ta i et tak.

BØLLA og LUSA stiller lydig opp, og skal løfte den vesle piken.

LUSA

Jeg tror ikke hun sover

KJØPMANN OLSEN

Så be henne om å komme seg vekk fra trappen min.

BØLLA

Hun er død.

LUSA

Frosset i hjel.

PUTTE

Se, hun smiler.

OLINE

Da har hun nok kommet til et bedre sted, Putte.

FOLK samler seg om den vesle piken mens SNØFNUGGENE fyller scenen og lyset går sakte ned.

FINALESANG

LYKKESTJERNE

PIKEN

Stjerne på him'len du var min venn.
Send av ditt lys til jorden igjen.
Alle som lider av hunger og nød,
Trenger din styrke, trenger din glød.

ENDELIG ER JULA HER

ALLE

Endelig er jula her,
med sne på alle skogens trær.
Fuglene de synger om julemat
som venter på hvert fat.

VOKSNE

I jula må man være snill.

BARN

(Være hjelpsom og snill).

VOKSNE

Hver og en må hjelpe til.

BARN

(Alle må hjelpe til).

VOKSNE

Alle er vi glade i julestri
og juleharmoni.

BARN

(Harmoni).

ALLE

Vi rekker ut en hjelpsom hånd,
og binder vennskapsbånd.
Vi skriver flittig julebrev

Til alle som i fjor
Og selv om jula er et strev
Er gleden alltid stor.
Snart ringer klokkene jula inn.
Det gleder alle sinn.

DET ER JUL IGJEN

ALLE

Jul i alle stuer
jul i hver en krok
Jula er her, jula er her!
Slik en herlig ti'
ta og få og gi
ventetid er forbi
Nå er dagen her
Alle og enhver
ønskes gledelig jul...
Gledlig jul.

SLUTT